

seria pròpiament 'camí seguit habitualment' o 'camí que segueix fins a ---'.

GaGirona a la fi de la definició d'*assagador* afegeix: «*assagadell* a Tortosa significa una cosa per l'estul. un erm voltat de paret seca per al bestiar». En part hi pot haver contacte entre els dos mots. Però Mestre Noé canvia bastant aquest concepte: «cercle de pedres al vessant d'un cingle ple de malesa» (BDC III, 86) (com tants que n'hi ha a la Serra dels Ports). Crec que es tracta més aviat de la idea de 'penya-segat': *segadell*, que VCatalà usà com a apellatiu, i hi ha un riu *Sagadell* baixant de Pardines en els Pirineus de Ribes, en una vall força plena de cingles; només és que en allò també hi interviendria el llenguatge arabitant dels pastors moriscos, aglutinant-hi l'article *as-* canviat *seg-* en *sag-*, potser no sense influència de *assegador/assagador*. Suposar **cengladell* paral·lel de CINGULUM > *cingle*, amb pèrdua de la *-l-* per dissimilació i influència fonètica d'*assagador*, ja fóra molt complicat i menys versemblant.

¹ És possible que sigui aquest el mot *saga* que sense definició posa JMarc en el *Dicc. de Rims*, 163, però no l'inclou Aversó en el seu; no es pot parlar d'exclusió perquè els 17 rims en *-aga* del de Marc es tornen 33 en Aversó, i encara que coincideixen la major part, n'hi falten també altres dos (un d'ells *pastanaga*, que no tindria cap raó per excloure). De tota manera això és un altre indici que cap a la fi del S. XIV *saga* no devia ser gaire usual. — ² Fins passà al bc. «*azaga*: postrimeria» però només com un hapax dels *Refranes y Sent* biscaïns de 1596 (BSVAP 1966, 289; Mitxelena, *Pasado de la l vca*, 129). — ³ I enlloc prengué això arrels tan fermes com en terra aragonesa, fins als Pirineus: en *òaga* 'a darrere' a Bielsa; i sobretot de *òaga* a Bielsa amb diverses funcions, en primer lloc l'adverbial. 'a darrere': *s'ha tratat de zaga*, en el cos humà *de zaga yé el esquinazo*; 'de més a més': «después, *de zaga*, regalaban ---»; convertit en preposició en una gran part de l'Alt Aragó: «*éste va ta dezaga de ---*» 'va al darrere d'(algú)' Echo; i en una fórmula infantil: «An é [on és] la *raboseta*? — *Dezaga* la matea ---», Bielsa; i es contrau com a preposició *òaga* --- aglutinat fins i tot en NLL. a Esposa, Barranco *thagasañato* (també IGC 899 × 852) 'darrere el serrat'; allí mateix *thagakrúth* i *thagakoróna* són nom de dues partides ('darrere la creu', 'darrere el cim'); aquesta, pronunciada per altres *thalakoróna*, per on es veu que tot això és abreuament secundari de *de zaga de la ---*. En tot cas això demostra el profund i popular arrelament. L'adjectiu derivat *thagéro* 'darrer', amb gran extensió: «su casa yé en las *zagueras* casas de alto» Bielsa, i arriba amb gran vigor fins a la Vall de Benasc, on fins i tot el substantiven *ta sagés d agósto* 'a la fi del mes d'agost', 1965-1966 —

⁴ Hi ha hagut en el Ross. un mot *ressega* que alguns semblen pendre per una variant de *ressaga* o derivat de *ressagar*; però, judicant pels passatges de Saïssset, el sentit sembla 'insistència', 'repassada' o cosa semblant, i això no lliga amb *ressagar*, potser sí amb

ressegar 'tornar a segar' o *resseguir*. Dos que van de camí, duent un burro a vendre, són objecte, per part dels qui els veuen passar, d'un seguit de frases burletes per la forma com van tots tres, fins que es decideixen a muntar-lo tots dos alhora: «Mas han pas fet un quart de llega [l'legua], / que un home a cavall d'una ega, / els hi fa una altra *ressega*: / —Com! Tots dos a l'encop! Això fa massa pes!» (*Catal d. R.*, 232); *AlcM* cita d'ell mateix «Caldrà tornar a començar? Quina *ressega*!» També sembla poder-se entendre així un passatge del poeta de Cerret, Edm. Brazés: «Aquells ocells: com un ventall que se desplega / en mà de la tardor, / se'n van i no es veu cap *ressega* / pels camins de claror» (*L'Ocell i les Cireres*, 54). No sé si ens podem fiar de la frase «Ep! Ep! Vinguen diners! — Crida a les darreres melmeloses de la *ressega*» d'Ant. Cayrol (*Cont. Cerd*, 66), que en el glossari defineix «*ressaga*». — ⁵ A Tàrbena usaven *seguer* en lloc d'*assagador*, forma d'interès (SECUTOR?), però isolada. Menys interessants: *segador* a Gandia, en alguns llocs el fan femení (per aglutinació de la *a* amb l'article), com a Benidoleig, d'ací l'*Assegaoreta* a Catadau. — ⁶ A Onda (1961) deien adés *asegaor feal*, adés *canyada real*, per a un mateix camí, i m'explicà un home molt informat, que *canyada* era de més bon estil i *assegaor* més popular. Llavors m'informà tècnicament. *canyada* té 75 metres (d'ample, 90 vares castellanes), *cordell* en té 37 (45 vares), *vereda* 20 89 (25 vares). També es considera que la *canyada* s'ha d'estendre a tres províncies, el cordell (almenys) a 3 termes mun., i la vereda a 2; finalment hi ha les *colades*, que són una mena d'assegadors que no ixen del terme; ell mateix de primer digué «Canyada Real d'Estremadura» i després conversant planerament, «l'assegaor d'Estremadura» (es tracta d'una «estremadura» pastoral no de la de Càceres-Badajoz) A Benimantell, gran terme de la Vall de Guadalest, on hi ha molts assagadors, tenen a l'ajuntament un mapa, que hi vaig examinar, dels assagadors de llur municipi; també en algun altre poble. ⁷ Que el *DACEsp* i *GdDiego* (*Contrib.*, n.º 11) muden arbitràriament en **sakka*, inexistent, i que de tota manera no hauria pogut donar *-aga* sinó només *-eca* segons normes ben establertes — ⁸ I tampoc es pot dir que n'hi hagi cap confirmació, car *AlcM* (§2) copia Escrig (sense cites); MGadea en el seu *dicc.* posa *açegador* amb *-e-* remetent a *camí apegador*, però a l'article *camí* s'oblida de posar-l'hi, i després (p. 386) posa *açagador* i *açagar* en la forma fonètica que li dona Escrig, i copiant mot per mot les definicions d'aquest. En un sol punt (a Xaló) em donaren *assagador* en forma d'adjectiu aplicant-ho a una abeurada: «prop del poble hi ha tres pous públics: el primer és el *pou asagador* — Perquè li dieu així? — Perquè tots hi tenen dret»; però encara que no em digueren que per allà passés un assagador, sembla que d'aquesta dada isolada no es pot deduir l'existència del verb *assagar*, i que solament ho deuen dir perquè hi va el bestiar acorruat